

The Truth Is Out There

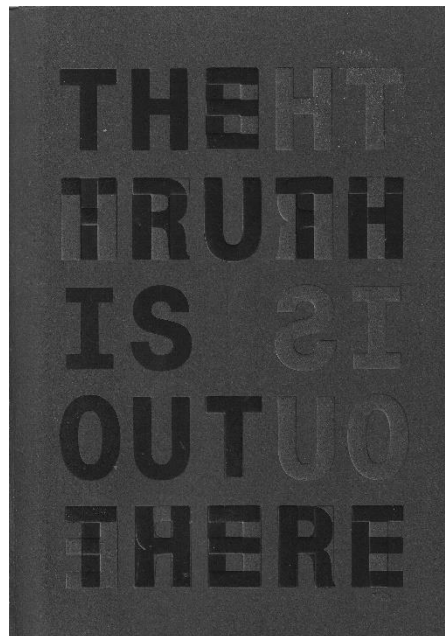
Nieuwe media als Facebook, Instagram en Twitter hebben een verandering in onze cultuur teweeg gebracht. Met een enorme snelheid worden berichten de wereld in gestuurd. Berichten over gebeurtenissen en interpretaties daarvan komen sneller tot stand en worden minder gecontroleerd. Daarbij komt dat je om te scoren, je soms moet overdrijven of een geheel andere draai aan de gebeurtenissen geven (*framen*). Dit gecombineerd met het feit dat nieuwe media op een geraffineerde manier worden gebruikt bij politieke campagnes. Data-analyses van specifieke doelgroepen leveren geraffineerde profileringen op van politieke partijen. De kiezer lijkt meer manipuleerbaar dan vroeger.

In ieder geval is het zo dat *fake news* en *complottheorieën* veelvuldiger voor waar worden aangenomen dan vroeger. Mensen die het meest gevoelig zijn voor complottheorieën zijn mensen die een **fundamenteel wantrouwen** hebben tegenover het politieke systeem. De versimpeling van de beeldvorming geeft hen een gevoel van veiligheid. Een jaar na de verkiezingsnederlaag van Donald Trump eind 2020 geloven bijna de helft van de kiezers in de VS dat de verkiezingen ‘gestolen’ zijn. Dit ondanks het feit dat vele onafhankelijke rechters het tegenovergestelde hebben geconcludeerd. Complottheorieën zijn er in verschillende soorten en er is verschil in aanhang ervan tussen onderscheiden groepen. Afrikanen hebben het snel over *Illuminatie*. *Wetenschapsontkenning* vinden we bij fundamentalistische groepen in de islam en het christelijk geloof. Ecologen zullen sneller dan anderen spreken over de invloed van *Big Farma*, enz. Wantrouwen leidde ertoe dat tijdens de corona-epidemie er velen waren die op dubieuze gronden zich verzetten tegen *vaccinaties*. Hetzelfde geldt voor het verzet tegen *5G*. Weerstand tegen nog meer immigranten vindt in de maatschappelijke bovenlaag vooral aanhang bij hen die zich *neoconservatief* noemen. Verder is er in onze samenleving een groeiende angst voor *data surveillance*, vrees dat er oncontroleerbare dingen gebeuren met wat we op facebook ‘liken’ en met onze zoekopdrachten bij Google.

Een boek waar al deze onderwerpen op een overzichtelijke manier aan ons worden gepresenteerd is het in 2021 verschenen boek *The Truth Is Out There* onder de inhoudelijke redactie van Jaron Harambam.

De ontstaansgeschiedenis van het boek is opmerkelijk. Fotograaf Marije Kuiper en grafisch ontwerper Roel Vaessen werden gepakt door een interview met socioloog Jaron Harambam in verband met zijn doctoraat over complottheorieën. Ze benaderden Harambam met hun voorstel om een mooi vormgegeven boek te maken voor een breed publiek. Harambam reageerde enthousiast.

Het resultaat is een boek met een opmerkelijke vormgeving en een heldere systematiek. 18 onderwerpen komen aan de orde. Eerst volgt een beschrijving van een meer gematigde visie op het onderwerp: *de officiële lezing*. Daarna volgt een foto van een detail. Vervolgens wordt een korte beschrijving gegeven van de ontwikkeling van de persoon met de afwijkende mening, zijn/haar biopic. Daarna een mooie foto van de persoon in verband met het



onderwerp. En aan het eind de beschouwing van de ‘complotdenker’, die Harambam liever een ‘waarheidszoeker’ noemt – dit voorzien van fluorstrepen (functioneel, maar ook een beetje artistiek).

In het boek komen ook wat extremere onderwerpen aan de orde: graancirkels, complottheorieën rond 9/11, Ufo’s, chemtrails, kindermisbruik, platte-aarde-theorieën en illuminatie. Waar vind je zoveel informatie, ordelijk gepresenteerd met verwijzingen naar literatuur, podcasts, websites en Video-sites? En zo verzorgd vormgegeven voor een schappelijke prijs!

In het onderwijs is dit een bruikbaar boek bij het vak godsdienst, het vak geschiedenis en het vak Nederlands. Eerst geef je een introductie. Vervolgens mogen de leerlingen zelf een onderwerp kiezen voor een werkstuk.

Jaron Harambam, *The Truth Is Out There*, Volt 2021